

BOIERII DE PE VALEA TOPOLOGULUI ÎN ANUL 1838

SPIRIDON CRISTOCEA*

Întocmite din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea de către ocupanții ruși¹, catagrafiile aveau, în general, un scop fiscal, fiind alcătuite în vederea așezării impozitelor.

Începând cu prima jumătate a secolului al XIX-lea ele se înmulțesc, întocmindu-se catagrafiile ale boierilor, bisericilor, țiganilor, morilor ș. a. În scopul cunoașterii numărului contribuabililor și a puterii lor materiale, prin Regulamentul Organic din 1831 s-a prevăzut (art. 79), ca din șapte în șapte ani, să se întocmească catagrafiile ale satelor și orașelor, în secția a IV-a a Regulamentului aflându-se instrucțiunile și modul de întocmire a acestora².

Dintre toate catagrafiile, cea mai completă, pentru datele demografice, social-economice ș.a., este cea din 1838 ce se păstrează la Direcția Arhivelor Naționale Istorice Centrale din București. Din păcate, ea n-a fost publicată pentru întreaga Țară Românească, ci doar pentru anumite sate, de către cei ce au redactat monografiile unor sate sau orașe.

În catagrafie, alături de ceilalți locuitori, sunt trecuți și boierii care locuiau în 1838 în satele respective. Față de catagrafiile anterioare în care se prezintă boierii din prima jumătate a secolului al XIX-lea³, unele publicate, cea din 1838 este mult mai completă. În cele 24 de rubrici sunt prezentați nominal boierii și membrii familiilor lor, vârsta și starea lor civilă, pogoanele cu porumb, grâu, fân, orz pe care le stăpâneau, numărul de animale ca și numărul de pomi, slugile și țiganii pe care-i aveau ș. a.

În anul 1838 satele de pe Valea Topologului făceau parte din plasa Topologului, județul Argeș. În satele Bârsești⁴, Bârsești-Vlădești⁵, Cârpeniș⁶-Morâști⁷,

*Muzeul Județean Argeș, Pitești.

¹ Florica Mohanu, Ioan Hera-Bucur, *Catagrafia județului Muscel din 1774*, în „Revista arhivelor”, 1992, nr. 3, p. 327-345.

² *Regulamentul Organic*, București, 1847, p. 34-46.

³ Ioan C. Filitti, *Catagrafia oficială de toți boierii Țării Românești la 1829*, în „Revista arhivelor”, vol. II, nr. 4-5, 1927-1929, p. 290-359; Ion Donat, Ion Pătroi, Dinică Ciobotea, *Catagrafia obștească a Țării Românești din 1831*, Editura Hilos, Craiova, 1999; Paul Cernovodeanu, Irina Gavrilă, *Arheologiile Țării Românești de la 1837*, Muzeul Brăila, Editura Istros, Brăila, 2002.

⁴ Birseștii de Sus și de Jos, sat, com. Tigveni, jud. Argeș.

⁵ Vlădești, sat, com. Tigveni, jud. Argeș.

⁶ Cârpeniș, sat, com. Cepari, jud. Argeș.

⁷ Morâști, sat, com. Cepari, jud. Argeș.

Cepari-Ungureni, Șuici-Ungureni, Tigveni și Blaju⁸ locuiau boieri aparținând familiilor Brătianu, Balotă, Tigveanu ș. a.. Prezentarea în continuare a părților din catagrafie în care apar boierii din această zonă oferă celor interesați posibilitatea de a folosi în lucrări proprii datele ce-i interesează.

THE BOYARS FROM TOPOLOGULUI VALLEY IN 1838

Abstract

The census dating from 1838 is a little used document. It includes the names of the boyars (Brătianu, Tigveanu, Balotă etc.) who lived in the villages Bârsești, Bârsești-Vlădești, Cărpeneș-Morăști, Cepari-Ungureni, Șuici-Ungureni, Tigveni and Blaju in 1838.

⁸ Blaju, sat, com. Tigveni, jud. Argeș.

Nr. crt.	Numele	Neamul	Căsătorit	Vârsta	Bir	Clasă	Meșteșug	Pogoane lucrate	Beteșug	Cai	Boi	Yaci	Oi	Capre	Rămători	Bivolii	Măgari	Catfri	Stupi	Pruni	Duzi	Răzoare	Yife	Pometuri	
1	D<umnealui> Iordache Balotă Lucsandra, soția dumisale Toma, fiul dumisale Ștefan, fiul dumisale Alecul, ipac Pană, ipac Gliigore, ipac Gliigore Ioana, soru-sa Ioana Ilinca Anca, fii-sa Dumitru Pițigoi	Rumân	Însurat	60 50 24 22 21 18 14 30	Boer cu rang de podbovnic	Proprietar	Caută moșia și alte speculații	6 porumb 4 grâu 3 orz 30 fân		6	12	30	200	7	30					1000	6	6	30		
		Țigan	Flăcău	30	Boeresc		Slujește în casă																		
		Țigană	Fată	25			Torcătoare																		
		Țigană	Văduvă	60																					
		Țigan	Flăcău	18 23			Bucătari																		
2	D<umnealui> Panait Balotă Mirica, soția dumisale Sanda, fiica dumisale Nastasiia Ioana Neacșa Gliigore, fii-său	Rumân	Însurat	50 40 14 10 20 30 10	Postelnicel	Proprietar	Caută moșie și alte speculații	12 porumb 6 grâu 12 fân		5	4	8	16		16				2	800		2	30		
		Țigană	Fată	10			Slujnică																		
			Nemăritată	20			Ipac																		
			Văduvă	30 10			Slujește în curte Ipac																		
3	D<umnealui> Ioniță Balotă Maria, soția dumisale Ion, fiul dumisale Drăghici Sanda, soția sa Dumitru, fii-său Radu, ipac Sanda, fii-sa Ion Arghira, soția lui Sanda, fii-sa Preda, fii-său Ion, ipac	Rumân	Însurat	40 25 3 45 30 6 14 10 40 30 40 15 8	Boer	Proprietar	Suptocârmauor	10 porumb 7 grâu 5 orz 20 fân		8	8	10	150		50										
		Țigan		3	Boeresc		Bucătari																		
			Văduvă	40 30 40 15 8			Croitari																		

¹ Direcția Arhivelor Naționale Istorice Centrale, fond Catagrafii 1838, partea I, 41, vol. II, plasa Topolog, Județul Argeș, f. 349 v -351 r.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
4	D-cumnea>Iui Ilie Teolescu Anica, soția dumisale Măria, fiica dumisale Măria Stana Păuna, soru-sa Tița	Rumân	Însurat	29 21 3 15 15 8 6	Boeri de neam	Proprietar	Arindariște moșia Slujnică în casă Ipac	4 porumb 2 grâu 2 orz 20 fân			1	2	3								800			9
5	D-cumnea>Iui Ghiță Balotă Bălașa, soția d. Dumitru, fiu d.	Rumân	Însurat	60 35 7	Boeri	Proprietari	Caută moșia	2 porumb 2 grâu 2 fân		2	2	1	13		12						500			10
6	D-cumnealui> Răducanu Fanaț Balotă Ilinca, soția dumnealui Gheorghe, fiu d-lor Lucsandra, fii-sa Măria, ipac Ilinca Măria, fii-sa Paraschiiva	Rumân		27 20 4 3 2 20 1 20	Fiu de postelnice	Ipac	Stăpânește moșia Slujește Ipac	4 porumb 2 grâu 1 orz 3 fân		5	2	5	6		12						400			6
7	D-cumnea>ei Sanda Băloteasca Mihalache Predescu, fiul d-ei Meilă Măria, soru-sa"	Rumâncă	Văduvă	46 22 20 12	Cocoană	Proprietăreasă	Candidat Slujește în casă	6 porumb 2 grâu 7 fân			4	4		5						300	3		20	

„Satul Cărpeniși-Morăști”²

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
1	Gheorghe Costandin Balotă Măria, soția sa“	Rumân	Însurat	40 22	Fiu de boernărași de neam	Epistat	Îngrijește de moșie	3 porumb 2 grâu 3 fân		4	4	2			15	5								

Nr. crt.	Numele	Neamul	Căstoria	Vârsta	Bir	Clasă	Meșteșug	Pogoane lucrate	Beteșug	Cal	Bol	Vaci	Oi	Capre	Râmâștori	Bivolii	Măgari	Cădari	Stupi	Pruni	Duzi	Pogoane Vie	Pomet
1	D<umnealui> slugeru Costache Tigveanu Sultana, soția dumisale Gherghina Ion Cepăreanu Ioana, soția sa Dumitru, fi-său Toma Stana Tudorache, fi-său Grigore Chelcea Rada, soția sa Ion, fi-său Măria, fi-sa Marica Anica Dumitra, sora lui Gheorghe, fi-său Ioana, fi-sa	Rumân Țigancă Țigan Rumâncă Țigan Țigancă	Însurat Nemăritată Însurat Nemăritată Însurat Văduvă	35 25 15 72 55 25 35 20 1 35 25 5 6 4 2 41 2 6	Boer cu rang de sluger Boeresc Boeresc	Proprietar Slujește în casă Slujește în curte	Suptcărâmuitor Boar Vizitiu Spălătoreasă Bucătar Bucătăreasă	40 porumb 20 grâu 20 fân Olog	10	8	12	10	40		30					2000	10	30	85
2	D<umneaei> șetrăreasa Safta Brătilianca D. clucereasa Țița, fiica d-sale Duță al lui Niculae Măria, soția sa Niculae, fi-său Ion al lui Niculae Anuța, soția sa Simion, fi-său Andrei Florea Dumitru Costandin moraru Ilinca, soția sa Ion, fi-său Floarea lui Nițu țiganu Necolae, fi-său Sanda, fi-sa Ioana	Rumân Țigan	Văduv Însurat Neinsurat	85 35 48 35 10 48 35 15 10 8 5 50 40 30 35 5 7 18	Cocoană Boeresc	Proprietăeasă Slujește în curte	Bucătar Morar Vizitiu Spălătoreasă	3 porumb 3 grâu 23 fân		4	4	4			10					2000	40	20	50

3 Ibidem, vol. I, f. 251v -254

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
3	D <umnealui> Ioniță Brătianu	Român	Văduv Văduvă	41	Boer	Proprietar	Suptcărmitor Slujnică	20 porumb 50 grâu 100 fân			40	40	20	100	20	200			1	5	20.000	30	25	200
	Zoița, slujnica			36																				
	Costache, fii-său			8																				
	Floarea, fii-sa			9																				
	Vasile Ivanovici			12			Scritor																	
	Costandin	Greco Rumân	Flăcău	22			Epistat																	
	Gheorghe, băiatu			14			Fecior în casă																	
	Duță al Floarii	Ipac	Neînsurat	36			Văcar																	
	Ion sin State			16			Văcar																	
	Ion Apostol		Însurat	25			Slugă																	
	Dina, soția sa			18			Boer																	
	Gheorghe sin Ion		Flăcău	23			Stăvar																	
	Ion sin Ion			16			Purcar																	
	Niculae sin Ion			12			Saiz																	
	Florea Manea			15	Boeresc		Purcar																	
	Stan al Nițului	Țigan	Însurat	28			Vizitiu																	
	Păuna, soția sa	Țigan		20								2				3								
	Tită, fii-sa	Țigan		6																				
	Ioana	Țigan		4																				
	Neaga lui Ștefan	Țigan	Văduv	45																				
	Dumitr. fii-său	Țigan	Flăcău	23			Bucătar						1			2								
	Gheorghe, fii-său	Țigan		16			Jimblar																	
	Ion, fii-său	Țigan		18			Surugiu																	
	Stancu Ion	Țigan		18			Bucătar																	
	Vasile Necolae	Țigan	Însurat	45			Herar																	
	Maria, soția sa	Țigan		30																				
	Dobre, fii-său	Țigan		7																				
	Draga, fii-sa	Țigan		11																				
	Păuna	Țigan		2																				
	Ioana	Țigan	Văduvă	25			Spălătoreasă																	
	Marica, fii-sa	Țigan		4																				
	Maria, mătușă	Țigan		45																				
4	D <umnealui> Mihai Brătianu	Român	Flăcău	28	Boer	Proprietar	Arendași de moșii Chelar	10 porumb 12 grâu 50 fân			10	30	70	200	60	10								
	Nițu lui Iordan	Țigan	Însurat	75	Boeresc	Slujește în curte																		
	Călina, soția sa			55																				
	Niculae al Neaghiu		Flăcău	35																				
	Șerban			28																				
	Dumitr. țiganu		Însurat	65	Boeresc																			
	Maria, soția sa			55																				
	Sanda, fii-sa			25																				
	Sintioana, mămă-sa			90																				

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24		
5	D<omnealui> Toma Vrabie Maria, soția dumisale Costache, fiul dumnealor Anica, fiica dumnealor Safta Zinca Mărița Nițu țiganu Niculaie, fii-său Radu al Nițului Rada, soții sa Bănică, fii-său Gună Uja țiganka Ilfina Tănase, fii-său Niculae, căpitanu	Rumân	Însurat	30	Boer cu rang de postelnicel	Proprietar	Căută moșia	2 porumb 5 grâu 10 fân																	
				35																					
				5																					
				14																					
				10																					
				8																					
				4																					
				60																					Boeresc
				25																					
				35																					
				28																					
				8																					
				2																					
				51																					Slujește în curte
60		Bucătăreasă																							
20		Îngrijitor al curții																							
40	Neînsurat																								
6	Dumitru Nicolae Bouleanu Safta, soția sa Eftimie, fii-său Costandin Antonie Răducanu Ioana, fii-sa Glichira*	Rumân	Însurat	55	Mazâl	Proprietar	Arendași		Cu reumatism în picere		3	4	4			20									
			45																						
			20	Flăcău																					
			14																						
			10																						
			4																						
			17																						
			6																						

 „Satul Bârsăștii-Vlădești”⁴

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
1	D<umnealui> vistierul Ghiță Furdueșcu Eleanca, soția dumisale Nastasiia, fii-sa Zinca, ipac Radu Anca, soția sa Sanfira Maria	Rumân	Însurat	33	Boeri cu rang, fo vistier	Proprietarii aceștii moșii	Caută moșia și alte negoți	20 porumb 12 grâu 22 fân			6	6	2	150	30	50						7300	80	150
			21																					
			4																					
			2																					
			40	Slujește																				
			20	Ipac																				
30	Ipac	Slujește																						
20	Ipac	Ipac																						
2	D<umneaei> sulgereasa Safta Furdueasca Mataiche, fecioru dumisale Mărgărita	Rumâncă	Văduvă	50	Cocoană sulgereasă	Proprietăreasă		12 porumb 6 grâu 15 fân		2					30					2000	36	60		
		Rumâncă	Flăcău	19																				
			Fată	20	Slujește	Scutită																	Bucătăreasă	

⁴ Ibidem, f. 277 v-278 v.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
3	D<umneaei> sulgereasa Anica Furdueasca Ilinca, fata dumneaei Catinca, ipac Iancu, fii-său Costandin Rada, soția sa Tudor Ioana, soția sa Ioaniță Ușa, soția sa Costandin Ioan Ioana, soția sa Tudor, fii-său Tudor Dumitra, soția sa Ilinca	Rumâncă	Văduvă	23 6 2 4 40 30 35 30 20 18 17 40 30 4 60 58 25	Cocoană sulgereasă	Proprietăreasă		15 porumb 10 grâu 15 fân 5 orz		4	4	5	20			3				2600		60	30
4	D<umnealui> Necolae Tigveanu Elenca, soția dumisale Chera Sandu Ghiță Stanca, soția sa Ilinca, fie-sa Catinca	Rumân Rumâncă Țigan Ipac	Însurat Fată Flăcău Însurat	34 16 10 40 22 18 2 25	Slujește ca tist d dorobanț			8 porumb 4 grâu 16 fân	Boșorog	5	4		20							1000		30	35
5	D<umnealui> Mataiche Tigveanu Marica Matei, fii-său Tudor, ipac Anghel	Rumân Rumâncă Rumân	Însurat Flăcău	33 30 3 2 20	Boeri proprietari			11 porumb 5 grâu 15 fân		2	4	3	10	50						1000			35
6	D<umnealui> Iordache Tigveanu Mariuța, soția dumisale Nastasia, fii-sa Chiriță Uța, soția sa Toma Rada, soția sa Duță Liice Stana Ioan, fii-său Toma, ipac Maria	Rumân Țigan Ipac Ipac Ipac Ipac Ipac Ipac Ipac Ipac Ipac Ipac	Însurat Însurat Flăcău Văduvă Nemăritată	30 20 2 70 60 40 30 15 14 23 6 4 19	Boer	Proprietari		17 porumb 7 grâu 18 fân 4 orz		5	10	4	40	50						1500		60	80
								Slujește în casă															

Nr. crt.	Numele	Neamul	Căsătoria	Vârsta	Bir	Clașă	Mesteșug	Pogoane lucrate	Beteșug	Cai	Boi	Vaci	Oi	Capre	Râmători	Bivolii	Măgari	Cădiri	Stupi	Fruni	Duzi	Pogoane Vie	Pomet
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1	D<umnealui> stolnic Costandin Brătianu, șezător în Pitești	Rumân	Căsătorit	50	Boer cu rang de stolnic	Proprietar al aceștii moșii	Slujbași	60 porumb 40 grâu 40 orz 40 ovăz 10 mei 200 fânețe		80	40	60	150	100	300	12		1	20	30000		40	300
2	Zoica Bălțeanca Alexandru, fiul dumisale Costea, ipac Nae, idem	Rumâncă	Văduvă Flăcău	42	Cocoană Militar, slobozit cu rang de praporgic	Proprietăreasă	Slujbași	4 porumb 3 grâu 6 fân		2	4	3			6					600		8	20
3	Ștefan logofătul sin Dumitrașcu	Rumân	Văduv	65	Boerânași de neam	Scutit	Vătaf de curte	1 porumb		1													
4	Gheorghe Popescu Safta, soția sa Ion, fii-său Gheorghe, ipac Moise, ipac Maria, fii-sa Ioana, ipac		Însurat	52 50 16 12 12 18 6	Boerânași de neam	Moștean	Să neguțătorește cu vite și rachiu	2 porumb 1 grâu 4 fân		4	4	3	18			12			3	400			16
									Oloagă de opt ani Mută"														

„Satul Bârsăști”⁶

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
1	Costache Hrisescu Elena Gherghina Nicula, fii-său	Rumân Rumâncă Țigancă Ipac	Flăcău Văduvă Văduvă Flăcău	25 20 80 25	Fiu de boer de neam Boeniască	Arendași aceștii moșii Să află în casă la arendași”	Să neguțătorește cu râmători și vit Spală vasele	5 porumb 5 fân		2 2	4 2	5 4			40									

⁵ Ibidem, f. 299 v - 300 r.⁶ Ibidem, f. 131 v - 132 r.

Nr. crt.	Numele	Neamul	Căsătorita	Vârsta	Bir	Cincă	Mestesug	Pogoane lucrate	Betesug	Cai	Boi	Vaci	Oi	Capre	Rămători	Bivoli	Măgari	Căiștri	Stupi	Fruni	Duzi	Pogoane Vie	Pomet	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
1	Marofia monahia Theodosia monahia Sofia Meletina Serafima Asinefta Valisa Marofia Maria Evgheniia Olimpiada Platonida Maftidia Ciusana Antonida Meletina Mitala Minodora Icsidora Singlitichia Ecaterina Macsimila Macsimila Sofia Doroftia Natalia Stacița Sofroniia Salomiia Megalusa Agrisina Matroana Iuliana monahia Iuliana Athanasia Mitrodora	Rumăncă		73 70 69 81 100 65 55 57 76 86 61 82 56 45 56 47 27 31 32 28 27 27 24 80 62 58 48 35 42 50 18 70 69 28 52 78	Călugărița	Starită la Schitul Văleni		20 porumb 20 grâu 50 fân		2	6	11		20					3	500		22	23	24
																						6	40	
		Rumăncă			Călugărița				Cu epilepsie															

Cherita		60															
Sora		61															
Măcrima		68															
Anghajida		65															
Anthusă		40															
Elenca franțeasca		18	Rasofoală	Cântăreață				Cu picerele sucite									
Bălașa a lui Gontăriu		16															
Ana		24															
Maria		13															
Maria		15															
Sora		20															
Catinca		14															
Elenca		13															
Eva		17															
Dumitrana		70															
Ioana Tafturoaia		35															
Ioana lui Pătru"		27															